

DUTCH BIRDING

1983
5 : 4

Tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association
Journal of the Stichting Dutch Birding Association

dutch birding

redactieadres

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

hoofredacteur

Gerald Oreel, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam (020-730710).

fotografisch redacteur

René Pop, Oosterstraat 28, 3134 NR Vlaardingen (010-341128).

lay-out & produktie

Karel Mauer, Hengelostraat 85, 1324 GV Almere-Stad (03240-33398).

redactie

Arnoud van den Berg, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer, Gerald Oreel & René Pop.

redactieraad

Arnoud van den Berg, Han Blankert, Kees Hazevoet, Paul de Heer, Edward van IJzendoorn, Peter de Knijff, Karel Mauer, Jan Mulder, Gerald Oreel, René Pop & Gerard Steinhaus.

Dutch Birding (driemaandelijks tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association met nummers in maart, juni, september en december) publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie en de verspreiding en verplaatsingen van vogels in Nederland en Vlaanderen en elders in het Palearctisch Gebied (en in andere zoögeografische gebieden). Het publiceert ook mededelingen over het gedrag van vogels.

stichting dutch birding association

adres

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn.

bestuur

voorzitter: Edward van IJzendoorn (020-727239); secretaris: Peter de Knijff (01720-92186); penningmeester: Gerard Steinhaus (03404-17149); Han Blankert, Jan Jaap Brinkman, Hans ter Haar, Paul de Heer, Gerald Oreel & Kees Tiemstra.

activiteiten- & propagandacommissie

Han Blankert, Paul de Heer, Peter de Knijff & Kees Tiemstra.

advertentiecommissie

Jan Jaap Brinkman & Hans ter Haar.

De prijs voor een jaarabonnement op *Dutch Birding* bedraagt minimaal f 27,50 (Nederland) of BF 500 (België en Luxemburg). Abonnees buiten genoemde landen dienen minimaal US \$ 15 of een gelijkwaardig bedrag in elke geldsoort tegen de geldende wisselkoers te betalen. Het bedrag dient te worden overgemaakt op postgirorekening 41 48 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association (Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn) of op bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van de SDBA of op bankrekening 59 27 0888 van de National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) ten name van Anton van IJzendoorn.

Inlichtingen, abonnementen, adreswijzigingen, klachten, advertenties en dergelijke: Peter de Knijff, Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn (01720-92186).

Copyright Stichting Dutch Birding Association 1983. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

mededelingen

Capped Petrel in north-eastern North Atlantic Ocean in february 1980 In february-march 1980 I joined a fisheries research cruise sailing to the north-eastern North Atlantic Ocean, notably to the waters west of the British Isles. The ornithological observations during the cruise were published in detail by Dannenberg 1982.

At 11:15 on 26 february, at 56:55N and 15:07W, 50 nautical miles southwest of Rockall and 300 nautical miles west of Scotland, a shearwater-like bird appeared close to the ship. It was smaller than the numerous Fulmars *Fulmarus glacialis* and showed the typical flight of shearwaters: the long and fast gliding phases were occasionally interrupted by a few wing-beats. The overall appearance was that of Manx Shearwater *Puffinus puffinus*. When approaching the ship (up to c 40m), the bird's broad white neck and the white V-like pattern on the rump were most conspicuous. The tail and cap were both black, the upperwings dark grey-brown. The underparts were white with dark wing and tail margins. The bill was short and dark, the forehead white. Even at greater distances, the characteristic black and white pattern was visible. The bird was observed for about four hours with 9 x 63 binoculars while chasing around the ship. It was flying all the time and no feeding was observed.

The distinctive appearance made it easy to identify the bird as a Capped or Black-capped Petrel or Diablotin *Pterodroma hasitata*. Apart from the Great Shearwater *P. gravis* and Bermuda Petrel or Cahow *P. cahow*, no other seabird shows a similar black and white pattern. The Great Shearwater is brown with a narrower white band across the rump, a less distinct white nape, a dark forehead and a longer, more slender bill. The Bermuda Petrel has a grey rump and neck.

Formerly, the Capped Petrel was widespread in the West Indies, breeding in the mountains of Dominica, Guadeloupe and Jamaica but it is now restricted to the highlands of Hispaniola, breeding on steep cliffs of the Massif de la Selle, Haiti (Wingate 1964). Little is known about its biology. The breeding season is from about november to may after which the birds disperse to adjacent seas along the western edge of the Gulf Stream north to Maryland, USA, and south to north-eastern Brazil (Harrison 1983). It was formerly regarded as rare but recent seabird research has shown that it is a regular, if uncommon, visitor to the offshore waters of the eastern USA with peaks off Cape Hatteras, North Carolina, of up to c 40 per day (Harrison).

So far, there was only one record of Capped Petrel for the western Palearctic. In march or april 1850 (and not 1852 as stated by Bourne 1967 and Cramp & Simmons 1977) a female was picked up alive in Norfolk, England (Newton 1852). Other records were unacceptable or due to misidentification (Bourne).

The Capped Petrel I observed in the north-eastern North Atlantic Ocean in

february 1980 may have reached the area by following the warm Gulf Stream from the Caribbean Sea. The south-western winds continuously blowing during the preceding weeks may have assisted the northbound bird.

references

- BOURNE, W R P 1967 Long distance vagrancy in the petrels. *Ibis* 109: 141-167.
CRAMP, S & SIMMONS, K E L 1977 *The birds of the western Palearctic* 1. Oxford, London & New York.
DANNENBERG, R 1982 Ornithologische beobachtungen im Nordostatlantik. *Orn Mitt* 34: 107-117.
HARRISON, P 1983 *Seabirds: an identification guide*. Beckenham.
NEWTON, A 1852 Some account of a petrel killed at Southacre, Norfolk, with a description and synonymy. *Zoologist* 10: 3691-3698.
WINGATE, D B 1964 Discovery of breeding Black-capped Petrels on Hispaniola. *Auk* 81: 147-159.

Robert Dannenberg, Dachsberg 5f, 2000 Hamburg 61, GFR

Bateleur in Israel in april 1982 On the morning of 15 april 1982 Graham Ekins, Chris Harris, Henk Hendriks and Tim Lowesby were birding at the north end of the salt-pans at Elat, Israel.

A raptor passage was in progress with a steady stream of Steppe Buzzards *Buteo buteo vulpinus*, moving north with an occasional Steppe Eagle *Aquila rapax orientalis* and Booted Eagle *Hieraaetus pennatus*. A large bird of prey came into view from the south, its uniform dark coloration and bowed secondaries suggested an immature vulture while the head and bill suggested an eagle. An immature Steppe Eagle seen about the same time was similar in size.

Many photographs had been taken and a description written. The bird was watched from between 500 m down to 12-15 m when the best photographs were taken. Total viewing time of the bird was *c* 10 minutes. It was not until the returning home that, after studying the photographs taken, we realized for certain that the bird was an immature Bateleur *Terathopus ecaudatus*. None of us had previous experience with this species.

It was a very large bird of prey, uniform brown in coloration and with deeply intended inner primaries. The primaries were also well-fingered while the bowed secondaries gave a very vulturine appearance. A faint pale perimeter demarcated the edge of the underwing-coverts at the base of the primaries and secondaries. The leading primaries were bowed to the rear when gliding.

It would soar effortlessly up to a great height

with wings held up in a steep 'V', the primaries curled upwards even more steeply. It would also quarter the ground with wings held in a similar position. During this it would hardly flap its wings at all. In this respect it looked much like an enormous harrier *Circus*. Occasionally, it would side slip and as a result cover the ground very rapidly.

The head was large, pale brown in colour giving a 'ruffed' appearance. The bill was

71 Bateleur *Terathopius ecaudatus* in non-definitive (= immature) plumage, Israel, april 1982 (Graham Ekins).

also large, the upper mandible hooked, the overall colour being a steely blue.

The tail was short and diamond-shaped and brown in colour. The very large yellow talons extending almost to the tip of the two central rectrices. The overall effect was as if the bird was flying backwards. At close range, all the underwing-coverts had pale brown edges, a characteristic not noticeable at ranges greater than 200 m. The upperwing seemed very uniform, no noticeable difference in colour being detected between the upper-

wing-coverts and the remiges. It was interesting to note that the secondaries were shortened near to the body giving the hindwing a pronounced 'S' shape. The carpal joint on the leading edge of the wing projected forwards so that it was almost in line with the bill tip. This gave the bird a very characteristic shape. The body of the bird was quite heavily built but the large head and bill coupled with the long wings made it look smaller.

This probably was the first record of Bateleur for Israel and the second for the western Palearctic. The observation of an adult on 8 october 1954 west of Baghdad, Iraq, constituted the first western Palearctic record. The Bateleur breeds from Sénégal to Sudan and Somalia and south to the Orange River and eastern Cape Province (Cramp & Simmons 1980). The species occurs in Saudi Arabia where it is an uncommon resident of the southern Red Sea coast and the Tihama; it is rare in foothills as far north as Jeddah-Mecca. Breeding has, however, not yet been proven for Saudi Arabia (Jennings 1981).

references

- CRAMP, S & SIMMONS, K E L 1980 *The birds of the western Palearctic* 2. Oxford, London & New York.
 JENNINGS, M C 1981 *The birds of Saudi Arabia; a check-list*. Cambridge.

Graham Ekins, 18 Arbour Lane, Chelmsford, Essex CM1 5RG, UK
 Henk Hendriks, Groesstraat 5, 5662 ET Geldrop

Melanistic Montagu's Harrier On 18 July 1982, in the Crau, Bouches-du-Rhône, France, we studied and photographed a melanistic male Montagu's Harrier *Circus pygargus*. It was alternately soaring and gliding and standing in the field. The bird was apparently not mated but it seemed, however, loosely associated with a neighbouring pair.

72-74 Melanistic Montagu's Harrier *Circus pygargus*, male, presumably in second calendar-year plumage, France, July 1982 (Arnaud B van den Berg).

PLUMAGE *Head*: dark blackish-brown; nape slightly more umber. *Upperparts*: mantle, scapulars, back, rump and uppertail-coverts dark brown; few mantle-feathers and scapulars black; rump and uppertail-coverts with silvery-grey shade in certain light. *Underparts*: breast, flanks, thighs, belly, vent

and undertail-coverts dark brown; breast and belly with some black feathers. *Upperwing*: outer four primaries dark brown, pale-based and dark-tipped; next three primaries contrastingly black; secondaries dark brown with black band at base; coverts dark brown with silvery-grey shade in certain light.

Underwing: outer four primaries pale with dark bars, more evidently towards tips; next three primaries black, innermost little brownish; inner primaries and secondaries dark brown with two hardly discernible partial black bands at base; coverts dark brown with base of greater slightly paler.

Tail: uppertail dark brown with faint bars and light silvery-grey shade in certain light; undertail pale with three broad dark bars and pale tips; central rectrices all dark.

BARE PARTS Irides pale reddish-brown. Bill grey; cere yellow. Legs pale orange-yellow.

The black band at the base of the dark brown secondaries is characteristic for male Montagu's Harrier. It presumably was a second calendar-year bird. The outer four primaries were decidedly paler than the next three ones. This supports the view that the outer four were juvenile feathers (cf Porter *et al* 1981). The combination of pale juvenile and black post-juvenile remiges suggests that the melanism became manifest during the acquisition of the post-juvenile plumage. This is at variance with the literature (eg Glutz von Blotzheim *et al* 1971). For more information on melanism in this species, see de Lust 1981.

references

GLUTZ VON BLOTZHEIM, U N, BAUER, K M & BEZZEL, E 1971 *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 4. Frankfurt am Main.

DE LUST, R 1981 Melanisme bij de Grauwe Kiekendief. *Veldorn Tijdschr* 4: 27-31.

PORTER, R F *et al* 1981 *Flight identification of European raptors*. Third edition. Calton.

*Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid
J W (Jowi) de Roever, de Achterhorst 26, 7522 EA Enschede*

Stilt Sandpiper on Mallorca in may 1983 On 6 may 1983, after a day's birding at Porto Colóm, Mallorca, Spain, I arrived at the Salinas de Levante at c 17:00. Walking in from the main entrance, I noticed that some of the salt pans were in 'good condition' and held a good selection of passage waders as well as the usual Black-winged Stilts *Himantopus himantopus*. On one of the pans were c 50 Kentish Plovers *Charadrius alexandrinus*, c 50 Little Stints *Calidris minuta*, a single Temminck's Stint *C temminckii* and c 40 Curlew Sandpipers *C ferruginea* in various stages of moult to alternate (= summer) plumage. On the next pan my attention was caught by a long-legged, long-necked wader slightly larger than Curlew Sandpiper, standing between two Black-winged Stilts. I immediately recognized it as a Stilt Sandpiper *Micropalama himantopus* assuming alternate plumage and was able to compare it with a variety of other waders, including Curlew Sandpiper, over the next two hours. Moreover, I was able to take a number of photographs of the bird. The following description of its size and build, plumage, bare parts and behaviour is a sub-edited version of my description taken at the time in bright late afternoon sunshine, the sun being behind me.

75 Stilt Sandpiper *Micropalama himantopus*, assuming alternate (= summer) plumage, Mallorca, Spain, may 1983 (Graham P Catley).

SIZE & BUILD Size between that of Curlew Sandpiper and Redshank *Tringa totanus*, c 15% larger than former. Neck and bill both longer than those of Curlew Sandpiper; bill straight along almost whole length with slight droop at tip, almost same thickness throughout with slightly expanded tip. Legs much longer than those of Curlew Sandpiper, projecting beyond tail in flight.

PLUMAGE Lores and ear-coverts bright chestnut, forming very prominent feature on sides of rather plain grey-buff head and neck. Supercilia broad and creamy, lightly streaked at front, reaching to rear of ear-coverts and meeting over bill. Crown looked grey-brown at distance but, when seen closer, had blackish feather-centres and chestnut tinge from just over eye back to uppernape. Nape and sides of neck grey-buff, paler below ear-coverts. Neck with dark brown spots and streaks on upperpart and with dark ruddy-brown scallops on lowerpart and around upperbreast. Upperbreast buffish and heavily marked; sides of upperbreast and flanks with very obvious dark ruddy-brown vertical bars; lowerbreast and belly whitish-buff; undertail-coverts with greyish spots. Mantle grey-buff with black-centred feathers, narrowly paler-edged, of alternate

plumage. Scapulars mostly old greyish-buff but with three to four new alternate feathers on each side being black-centred and narrowly whitish-edged. Wing-coverts similar greyish-buff but with slightly darker centres. Tertiaries and secondaries dark-brown with rusty tinge; primaries black. In flight, upperwings almost uniform but for darker remiges with no wing-bar. Uppertail-coverts and most of tail appeared white spotted with grey, in lines across rump and upper tail; tail in effect looked whitish with just grey corners when spread. Underwing-coverts whitish and undersides of remiges grey-brown, seen when preening.

BARE PARTS Bill looked all black. Legs looked bright greenish-ochre to -yellow, brighter in sunlight.

BEHAVIOUR Had very upright carriage with its slender neck, held well up, and its long legs, usually held erect; stretched up even taller when alarmed. Fed by wading deep into water, sometimes almost belly-deep, and probing with its long bill under water with deliberate slow actions. Flight low and fast but only from one pan to next. Showed alarm when other waders did so and was not easily approached.

The Stilt Sandpiper was seen again on 7 may by Eddie Myers but not subsequently. This probably was the first record of this Nearctic wader for

Spain (cf Fernández-Cruz *et al* 1980). There are now 16 records for Europe: Austria 1, Great Britain 11, Ireland 2, Spain 1 and Sweden 1 (British Ornithologists' Union 1971, Glutz von Blotzheim *et al* 1975, O'Sullivan & the Rarities Committee 1977, Rogers & the Rarities Committee 1980, Smith & the Rarities Committee 1970-71, 1973-74). Their monthly distribution is as follows: april 1, may 1, july 4, august 5, september 4 and october 1. The high percentage of spring and summer records (ie 69%) is strange for a transatlantic wader. This and their geographical distribution strongly suggest that most records of Stilt Sandpiper in Europe refer to individuals which have crossed the Atlantic Ocean in previous years (cf Sharrock & Sharrock 1976).

references

- THE BRITISH ORNITHOLOGISTS' UNION 1971 *The status of birds in Britain and Ireland*. Oxford, London & Edinburgh.
- FERNÁNDEZ-CRUZ, M, ARAÚJO, J & MAYOL, J 1980 *Situación de la avifauna Española*. Second edition. Madrid.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM, U N, BEZZEL, E & BAUER, K M 1975 *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 6. Wiesbaden.
- O'SULLIVAN, J & THE RARITIES COMMITTEE 1977 Report on rare birds in Great Britain in 1976. *Br Birds* 70: 405-453.
- ROGERS, M J & THE RARITIES COMMITTEE 1980 Report on rare birds in Great Britain in 1979. *Br Birds* 73: 491-534.
- SHARROCK, J T R & SHARROCK, E M 1976 *Rare birds in Britain and Ireland*. Berkhamsted.
- SMITH, F R & THE RARITIES COMMITTEE 1970 Report on rare birds in Great Britain in 1969. *Br Birds* 63: 267-293.
- 1971 Report on rare birds in Great Britain in 1970. *Br Birds* 64: 339-371.
- 1973 Report on rare birds in Great Britain in 1972. *Br Birds* 66: 331-360.
- 1974 Report on rare birds in Great Britain in 1973. *Br Birds* 67: 310-348.

*Graham P Catley, 13 West Acridge, Barton-on-Humber,
South Humberside DN18 5AJ, UK*

Iris colour of Mongolian Yellow-legged Gull Iris colour seems to be an important component involved in working on the complex systematics of the Herring Gull *Larus argentatus* species group. Therefore, it seems worth placing on record that I noted the iris as being definitively dark on exceptionally close views that I had of a full definitive (= adult) Yellow-legged Gull *L cachinnans* of the subspecies *L c mongolicus* [sensu J Haffer in U N Glutz von Blotzheim & K M Bauer, 1982, *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 8, Wiesbaden] at Irkutsk in Siberia, USSR, in June 1983. Unfortunately, I was unable to determine the colour of the orbital ring. I can find no reference to iris colour of this subspecies in the literature.

Steve C Madge, 2 Church Row, Sheviock, Torpoint, Cornwall PL11 3EH, UK

Kleine en Grote Burgemeesters te IJmuiden in winter van 1982/83 In de winter van 1982/83 werden er langs de Nederlandse kust veel burgemeesters *Larus* waargenomen. Dit was ook het geval te IJmuiden Nh. Er werden hier tenminste drie Kleine Burgemeesters *L. glaucoides* en zeven Grote Burgemeesters *L. hyperboreus* vastgesteld.

De eerste Kleine Burgemeester werd op 8 januari 1983 waargenomen. Hij bleef vier en een halve maand; de laatste melding was op 22 april. De vogel was gemakkelijk te herkennen; hij miste namelijk een aantal staartpennen. Er bestond echter wel een verschil van mening over zijn leeftijd. Peter J Grant *in litt* meende op grond van fotomateriaal dat het een vogel in eerste basiskleed (= eerste winterkleed) was. Een tweede Kleine in eerste basiskleed werd op 13 februari waargenomen en gefotografeerd. Van 5 tot 11+ februari zorgde een leucistische Zilvermeeuw *L. argentatus* in eerste basiskleed voor verwarring. Enkele meldingen van Kleine in de tweede helft van februari en begin maart betroffen wellicht deze vogel. Gedurende de eerste twee weken van mei bevond zich een Kleine in tweede wisselkleed (= tweede zomerkleed) in het havengebied.

76 Kleine Burgemeester *Larus glaucoides* in eerste basiskleed (= eerste winterkleed), IJmuiden, Noordholland, februari 1983 (Jan Mulder).

77-78 Kleine Burgemeesters *Larus glaucoides* in eerste basiskleed (= eerste winterkleed), IJmuiden, Noordholland, februari 1983 (Erik J Maassen). In 78 afgebeelde vogel is identiek met die in 76.

79-80 Kleine Burgemeester *Larus glaucoides* in tweede wisselkleed (= tweede zomerkleed), IJmuiden, Noordholland, mei 1983 (Erik J Maassen, Arnoud B van den Berg). In 80 pikkend naar Zilvermeeuw *L argentatus*.

81 Leucistische Zilvermeeuw *Larus argentatus* in eerste basiskleed (= eerste winterkleed), IJmuiden, Noordholland, februari 1983 (*Guus van Duin*). **82** Grote Burgemeester *L hyperboreus* in eerste basiskleed, pikkend naar Zilvermeeuw, IJmuiden, februari 1983 (*Arnoud B van den Berg*).

Op 28 december 1982 werden de eerste Grote Burgemeesters waargenomen. In de loop van januari liep het aantal op tot tenminste zeven. Onder meer met behulp van foto's konden vijf verschillende vogels in eerste basiskleed worden onderscheiden. Het is echter goed mogelijk dat er meer Grote in dit kleed zijn geweest. Het eenvoudigst te herkennen was van 2 januari tot 6 februari een exemplaar dat met zijn kop in plastic verpakkingsmateriaal verstrengeld was geraakt. Op 17 februari bleek hij zich hiervan bevrijd te hebben. Er werden twee Grote in tweede basiskleed (= tweede winterkleed) vastgesteld. Op 23 januari werd er een Zilvermeeuw x Grote Burgemeester in definitief (= volwassen) kleed gemeld. Mogelijk was dit de zelfde vogel die op 5 februari als Grote in definitief kleed werd gedetermineerd. In de loop van februari nam het aantal exemplaren geleidelijk af. Na half maart werden er geen meer gemeld.

83 Grote Burgemeester *Larus hyperboreus* in eerste basiskleed (= eerste winterkleed), IJmuiden, Noordholland, februari 1983 (*Arnoud B van den Berg*). **84** Grote Burgemeester in tweede basiskleed (= tweede winterkleed), IJmuiden, februari 1983 (*René Pop*).

85 Grote Burgemeester *Larus hyperboreus* in tweede basiskleed (= tweede winterkleed), IJmuiden, Noordholland, februari 1983 (*Piet Munsterman*). **86** Grote Burgemeester in tweede basiskleed, IJmuiden, januari 1983 (*Arie de Krijff*).

FIGUUR 1 Voorkomen van Grote Burgemeester *Larus hyperboreus* in eerste en tweede basiskleed (= eerste en tweede winterkleed) te IJmuiden, Noordholland, in winter van 1982/83. Vogels in eerste basiskleed: schuin naar boven gearceerd; en die in tweede basiskleed: schuin naar beneden gearceerd.

Er werd bij het schrijven van deze mededeling gebruik gemaakt van gegevens van Arnoud van den Berg, Guus van Duin, Evert van Huijssteeden, Arie de Knijff, Peter de Knijff, Jan van Laar, Erik Maassen, Dirk Moerbeek, Jan Mulder, Peter Nuyten, Hans Schekkerman en Gerard Steinhaus.

summary

ICELAND AND GLAUCOUS GULLS AT IJMUIDEN IN WINTER OF 1982/83 In the winter of 1982/83 at least three Iceland Gulls *Larus glaucoides* and seven Glaucous Gulls *L. hyperboreus* were observed at IJmuiden, Noordholland. Two Iceland Gulls in first basic (= first-winter) plumage were seen; one of them stayed from 8 January until 22 April. A third bird in second alternative (= second-summer) plumage was observed during the first two weeks of May. There also was a leucistic Herring Gull *L. argentatus* in first basic plumage. At least five Glaucous Gulls in first basic plumage were counted; the other two were in second basic (= second-winter) plumage.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid
Erik J Maassen, Kanaalstraat 234, 1975 BK IJmuiden

Basic plumages of Moroccan White Wagtail During our stay in Morocco in december 1982, together with Resi Damhuis and Yolande Samwel, we saw three specimens of Moroccan White Wagtail *Motacilla alba subpersonata*. On 20 december a probable first basic (= first-winter) bird was studied near the Oued Massa and on 31 december a probable first basic and a definitive basic (= adult winter) bird in the Oued Tensift, south of Sidi-Chikèr (both localities are situated in south-western Morocco). As little has been published on the basic plumages of this subspecies, it seems useful and also interesting to publish the below descriptions and accompanying illustrations (which are based on our field notes and sketches). For illustrations of the male definitive alternate (= adult summer) plumage, see Etchécopar & Hüe 1964 and Fitter *et al* 1974.

DEFINITIVE BASIC PLUMAGE Forehead white; crown and nape black, contrasting with grey mantle; supercilium white; lore and rest of

eye-stripe black; ear-coverts white, becoming black on posterior part and bordered by narrow black moustachial stripe. Mantle

FIGURE 1 Moroccan White Wagtail *Motacilla alba subpersonata* in definitive basic (= adult winter) (left) and probable first basic (= first-winter) plumage (right), Morocco, december 1982 (Karel A Mauer after sketches by Martin van den Berg).

grey. Breast black; white spot between black on nape, ear-coverts and breast and grey on mantle. Rest of plumage identical with that of White Wagtail *M a alba*.

FIRST BASIC PLUMAGE Similar to that of definitive basic plumage but black on head replaced by grey, and nape and posterior part of ear-coverts separated by pale stripe.

The Moroccan White Wagtail has a distinct head pattern which readily distinguishes it from other White Wagtail subspecies like White and Pied *M a yarrellii*. (For information on the subspecies' distribution range, see Heim de Balsac & Mayaud 1962 and Mayaud 1970.)

references

- ETCHÉCOPAR, R-D & HUE, F 1964 *Les oiseaux du nord de l'Afrique*. Paris.
 FITTER, R S R, HEINZEL, H & PARSLow, J L F 1974 *The birds of Britain and Europe*. Third edition. London.
 HEIM DE BALSAC, H & MAYAUD, N 1962 *Les oiseaux du nord-ouest de l'Afrique*. Paris.
 MAYAUD, N 1970 Additions et contribution à l'avifaune du nord-ouest de l'Afrique. *Alda* 38: 27-43.

*Martin van den Berg, Uiterwaardenstraat 261, 1079 CR Amsterdam
 J W (Jowi) de Roever, de Achterhorst 26, 7522 EA Enschede*

notes on oriental birds

Hodgson's Stonechats in Nepal in march and april 1982 Hodgson's Stonechat *Saxicola insignis* is a rare and little known central Palearctic species. It breeds very locally in the alpine and subalpine zones of the mountains of Kazakhstan, western Mongolia and Inner Mongolia (A-la

FIGURE 1 Hodgson's Stonechat *Saxicola insignis*, male, Nepal, march 1982 (C R Robson).

Shan). The species may also breed in south-eastern Tibet. It winters in the plains of northern India from Haryana (Ambala) in the west to West Bengal (Jalpaiguri) in the east. However, winter records appear to be very scattered. The winter habitat is said to be heavy grassland, reeds and tamarisks along river beds, and cane fields (Ali & Ripley 1973, Vaurie 1972).

On 17 and 18 march 1982, during a visit to the Kosi Dam area in south-eastern Nepal, we discovered 10+ Hodgson's Stonechats in an area of tamarisk scrub and cut reeds south of the dam. There were at least six males and four females. One male was photographed by J M Turton. This was the second recent record for Nepal. The first was of two males near the Kosi Dam on 11 april 1975 (Fleming *et al* 1976).

We found Hodgson's Stonechat to be very distinctive, contrary to the descriptions given by Ali & Ripley and Fleming *et al*. Both sexes are very noticeably larger and more robust than Stonechat *S torquata*. They have relatively smaller heads, shorter tails and longer stouter bills. In flight, they are heavy and broad-winged. Males are similar to male Siberian Stonechat *S t maura/stejnegeri* in coloration but they have a distinctive white throat and a broader more conspicuous white collar, broken only by a very narrow blackish line on the nape. The underparts of the male are white, with an extensive orangey flush on the breast. There is also a much more extensive area of white on the inner wing-coverts than Stonechat. The greater primary coverts and bases to the primaries are white, forming a prominent patch in the closed wing. In flight, the large area of white in the wing is very striking. Females are paler and less heavily streaked than female Siberian Stonechat and, because of their general shape and coloration, reminded us of a wheatear *Oenanthe*. The head and upperparts are quite uniform pale grey-brown, with indistinct blackish-brown streaking. The wing-coverts, remiges and rectrices are grey-brown, with paler tips to the greater and median coverts. Females also have white bases to the primaries and white greater primary coverts but lack the white on the inner wing-coverts of the male. The underparts of the female are sandy-buff,

similar in colour to those of Tawny Pipit *Anthus campestris* but with a more orange tinge on the breast. The throat is whitish. Another group of birders visited the Kosi Dam area on 16 april and found the same number of Hodgson's Stonechats still present in the same area. However, all the birds had gone by 28 and 29 may when a further group of birders went to look for them.

references

- ALI, S & RIPLEY, S D 1973 *Handbook of the birds of India and Pakistan* 9. Bombay, London & New York.
FLEMING, R L, FLEMING, R L & BANGDEL, L S 1976 *Birds of Nepal*. Kathmandu.
VAURIE, C 1972 *Tibet and its birds*. London.

R P Martins, M J Parr, C R Robson, G J Speight & J M Turton, c/o C R Robson, 27 Copeman Street, Norwich, Norfolk NR2 1HH, UK

mystery photographs

87 Mystery photograph 12. Solution in next issue.

brieven

Soft-plumaged petrels in Madeiran Islands Bourne 1983 recommended to treat the two western Palearctic soft-plumaged petrels *Pterodroma*, the Gon-gon *P feae* and Freira *P madeira*, as sympatric species distinct from the Soft-plumaged Petrel *P mollis* of the Southern Hemisphere. The smaller summer-breeding Freira is only known to breed on heavily-vegetated upper slopes of Madeira. The larger Gon-gon breeds in autumn on the bare outlying islands, the Desertas; it also breeds in other North Atlantic archipelagos. Both species are rare with the threatened Freira reduced to a few dozen birds (Bourne). Therefore, I think it is worthwhile to note that the descriptions of calls and finding place given by van den Berg & de Wijs 1980 for soft-plumaged petrels on Pico do Arreiro, Madeira, concern the Freira.

references

- VAN DEN BERG, A B & DE WIJS, W J R 1980 Birding in the Madeiran Islands. *Dutch Birding* 2: 22-24.
BOURNE, W R P 1983 The Soft-plumaged Petrel, the Gon-gon and the Freira, *Pterodroma mollis*, *P. feae* and *P madeira*. *Bull Br Orn Club* 103: 52-58.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Verenkleed en naakte delen van juveniele Steltkluut De mededeling door van Oostveen 1982 over het verenkleed en de naakte delen van drie juveniele Steltkluten *Himantopus himantopus* in het Harderbos FI in augustus 1982 bracht mij ertoe een tweetal dia's van een juveniele Steltkluut eens nader te bekijken. De betrokken dia's waren op 12 augustus 1982 genomen in het dierenpark te Les Saintes Maries-de-la-Mer, Camargue, Bouches-du-Rhône, Frankrijk. De onderstaande beschrijving van het verenkleed en de naakte delen werd opgesteld aan de hand van de dia's.

VERENKLEED Nek is aan begin bruingrijs gevlekt. Naar boven gaat dit over in lichter grijs, doorlopend over kruin waar het meer egaal donkerder grijs wordt, tot aan ogen. Aan beide zijden loopt dit donkerder grijs uit tot boven ogen, op wangen en op oordekveren. Voorhoofd wit. Geen spoor van lichte wenkbrauwstreep. Licht randje onder oog,

ongeveer als bij vorkstaartplevier *Glareola*. Op zijhals enkele lichtgrijze vlekjes. Voorhals wit evenals borst, buik en onderstaartdekveren. Rug en bovenzvleugels grijsbruin met lichte randen aan veren. Randen zijn 'reddish-buff' aan grote en kleine slagpendekveren en tertials en 'buff' aan middelste slagpendekveren. Ook lichte randen aan

overigens zwartachtige grote slagpennen doch exacte kleur niet vast te stellen. Kleine slagpennen niet waarneembaar.

NAAKTE DELEN Oog oppervlakkig gezien donker doch iris geel-rossig en pupil zwartachtig. Bovensnavel zwartbruin; ondersnavel vanaf

basis tot ongeveer derde van totale lengte donker vleeskleurig, verder zwartbruin. Snavel vrijwel recht, ongeveer even lang als kop. Poten vleeskleurig grijs, lichter op hielgewricht en grijs net boven tenen.

De hierboven beschreven juveniele Steltkluit vertoont enige verschillen met de juveniele Steltkluten van het Harderbos. Men dient zich hierbij wel te realiseren dat de Camargue-vogel op een afstand van *c* 10 m werd gefotografeerd hetgeen een gedetailleerde beschrijving mogelijk maakte. Allereerst is er het volledig ontbreken van een wenkbrauwstreep. Bij de Harderbos-vogels was deze zelfs op afstand duidelijk waarneembaar. Over de kleur van de veerranden op de bovendelen werd door van Oostveen niets vermeld. Prater *et al* 1977 noemen de bovendelen 'extensively tipped and notched reddish-buff'. Dit 'reddish-buff' is bij de Camargue-vogel aanwezig. De veren zijn hier echter niet 'tipped and notched' maar 'fringed' (afgaande op de terminologie van verentypen welke door Prater *et al* wordt gebruikt). De snavel werd in de beschrijving van de Harderbos-vogels geheel zwart genoemd. De Camargue-vogel heeft een donker vleeskleurige basis aan de ondersnavel. Vermoedelijk is deze op enige afstand niet of nauwelijks waarneembaar. De juiste oogkleur kan slechts op zeer korte afstand worden bepaald en de veronderstelling dat het donker lijken van de ogen aan de waarnemingsafstand te wijten zou kunnen zijn (cf van Oostveen), is dan ook juist. De pootkleur komt overeen met wat Prater *et al* hierover vermelden ('pinkish-grey') doch verschilt met die van de Harderbos-vogels ('fleets oranje'). Wel zijn de lichter gekleurde hielgewrichten in beide gevallen waargenomen.

summary

PLUMAGE AND BARE PARTS OF JUVENILE BLACK-WINGED STILT With reference to the note by van Oostveen 1982, the author describes and discusses the plumage and bare parts of a juvenile Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* which he photographed on 12 august 1982 in the zoological park at Les Saintes Maries-de-la-Mer, Bouches-du-Rhône, France.

verwijzingen

VAN OOSTVEEN, J J M 1982 Verenkleed en naakte delen van juveniele Steltkluit. *Dutch Birding* 4: 89-90.

PRATER, A J, MARCHANT, J H & VUORINEN, J 1977 *Guide to the identification and ageing of Holarctic waders*. Tring.

Geert Groot Koerkamp, Oosterwechelsweg 14, 7433 CP Schalkhaar

Dougalls Stern te IJmuiden in juli 1982 In de mededeling over de Dougalls Stern *Sterna dougallii* in definitief (= volwassen) kleeft de IJmuiden Nh in juli 1982 (van den Berg & de Roever 1982) is geen beschrijving van zijn poten opgenomen. Zij waren duidelijk lichter en meer oranje dan die van de naast hem staande Visdieven *S hirundo* in definitief

kleed. Dit viel zelfs in de vlucht op. Bovendien waren de poten ook iets langer. Kleurenfoto's waarop deze kenmerken staan afgebeeld, bevinden zich in het archief van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna.

summary

ROSEATE TERN AT IJMUIDEN IN JULY 1982. In the note on the Roseate Tern *Sterna dougallii* in definitive (= adult) plumage at IJmuiden, Noordholland, in July 1982 (van den Berg & de Roever 1982), no description of its legs has been included. They were distinctly paler and more orange than those of Common Tern *S hirundo* in definitive plumage. In addition, the legs were also a little longer.

verwijzing

VAN DEN BERG, A B & DE ROEVER, J W 1982 Dougalls Tern te IJmuiden in juli 1982. *Dutch Birding* 4: 93-95, platen 45-46.

*Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid
J W (Jowij) de Roever, de Achterhorst 26, 7522 EA Enschede*

Kenmerken van Noordse Boszanger en Grauwe Fitis In hun mededeling over een Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* op Schiermonnikoog Fr in oktober 1982 noemden van Loon *et al* 1982 een aantal kenmerken van deze soort en de Grauwe Fitis *P trochiloides*. Enkele van de genoemde kenmerken lijken mij echter onvolledig en deels onjuist. Hierdoor kan in het veld verwarring ontstaan.

Ten aanzien van de snavel merkten van Loon *et al* op: 'de forsere en langere snavel waarvan de ondersnavel donker is en een gele basis en punt heeft (bij de Grauwe Fitis is de ondersnavel meestal geheel oranjegeel)'. De waarde die hier werd toegekend aan de kleur van de ondersnavel als verschilpunt tussen de Noordse Boszanger en Grauwe Fitis, lijkt mij niet juist. De donkere ondersnavel met lichte basis is een kenmerk dat hoort bij een Noordse in het eerste basiskleed (= winterkleed). Een Noordse in definitief (= volwassen) kleed bezit een oranjegele ondersnavel (cf Williamson 1968: 'lower mandible orange-yellow (adults) to pale brown or yellowish-flesh, dark on underside towards tip (1st w.)').

Ten aanzien van de roep van de Noordse Boszanger en Grauwe Fitis waren van Loon *et al* niet volledig. Zij deden voorkomen alsof de roep van een Noordse alleen maar uit een enkelvoudig metalig 'tsick' en 'tsrriek' zou bestaan. Diverse auteurs beschrijven echter ook een tweelettergrepige roep: 'dz-dzit' (Ticehurst 1938), 'tsvi-ipp' (Jonsson 1979), 'tswee-ep' (Fitter *et al* 1979, Ticehurst), 'twzee-et' (Lekagul & Cronin 1974). Bovendien blijkt bij de Grauwe naast de beschreven tweelettergrepige roep ('tji-wie') ook een enkelvoudige roep voor te komen: 'tik' (Fleming *et al* 1979) en 'errk' (King *et al* 1975, Lekagul & Cronin). Dat de Noordse en Grauwe op grond van hun roep kunnen worden onderscheiden is juist. Het is echter minder eenvoudig dan van Loon *et al* voorstelden.

summary

CHARACTERS OF ARCTIC AND GREENISH WARBLER The author criticizes some characters of Arctic *Phylloscopus borealis* and Greenish Warbler *P trochiloides* given by van Loon 1982 in their note on an Arctic Warbler on Schiermonnikoog, Friesland, in October 1982.

verwijzingen

- FITTER, R S R, HEINZEL, H & PARSLow, J L F 1979 *The birds of Britain and Europe*. Vierde druk. Londen.
- FLEMING, R L, FLEMING, R L & BANGDEL, L S 1979 *Birds of Nepal*. Tweede druk. Kathmandu.
- JONSSON, L 1979 *Birds of mountain regions*. Harmondsworth.
- KING, B F, DICKINSON, E C & WOODCOCK, M W 1975 *A field guide to the birds of south-east Asia*. Londen.
- LEKAGUL, B & CRONIN, E W 1974 *Bird guide of Thailand*. Tweede druk. Bangkok.
- VAN LOON, A J, VAN DER HAVE, T M & VAN DE STAALJ, J W M 1982 Noordse Boszanger op Schiermonnikoog in oktober 1982. *Dutch Birding* 4: 133-135.
- TICEHURST, C B 1938 *A systematic review of the genus Phylloscopus*. Londen.
- WILLIAMSON, K 1968 *Identification for ringers* 2. Derde druk. Tring

Jan Jaap Brinkman, Bilderdijkstraat 145, 1053 KN Amsterdam

Bill colour of Brown Flycatcher With reference to the note on a Brown Flycatcher *Muscicapa latirostris* in the GFR in August 1982 (Fleet 1982), I would like to point out that this species has a dark horn-coloured bill with a fleshy-yellow to pale lemon-yellow base to the lower mandible. This is clearly visible at close quarters (*pers obs*). The bill colour is an useful additional field character to distinguish this flycatcher from the similar Sooty or Dark-sided Flycatcher *M sibirica* which has an all-black bill (cf Ali & Ripley 1972, King *et al* 1975). This species has not yet been recorded in the western Palearctic but it was mentioned by Wallace 1980 as a possible future vagrant.

references

- ALI, S & RIPLEY, S D 1972 *Handbook of the birds of India and Pakistan* 7. Bombay, London & New York.
- FLEET, D 1982 Brown Flycatcher in BRD in August 1982. *Dutch Birding* 4: 97-98.
- KING, B F, DICKINSON, E C & WOODCOCK, M W 1975 *A field guide to the birds of south-east Asia*. Londen.
- WALLACE, D I M 1980 Possible future Palearctic passerine vagrants to Britain. *Br Birds* 73: 388-397.

Jelle Scharringa, Steenen Camer 34, 3721 NC Bilthoven

Occurrence of Grey-headed Parrotbill in Hong Kong I was interested to read the note by Scharringa 1981 on Grey-headed Parrotbill *Paradoxornis gularis* in Hong Kong in December 1980.

The Grey-headed Parrotbill occurs in hill areas of southern China (Cheng

1976, Deignan 1964). It has been recorded in Hong Kong each year since the first sighting in 1977. Details are as follows: 1977 six on Cheung Chau in october and november; 1978 up to 10 at Kowloon Hills Reservoirs on 9 april; 1979 at least two at Mount Nicholson on Hong Kong Island on 15 february and 30 april; 1980 four at Mount Nicholson on 5 january, and one at Kowloon Hills Country Park on 30 november; and 1981 one, at least three and at least five at Mount Nicholson on respectively 31 january, 5 and 15 february, and 10 at Kowloon Hills on 7 november. All of these records are considered to be escaped birds (*Hong Kong Bird Rep* 1977-80: 43; 41; 43; & 38; M L Chalmers *pers comm*).

The Grey-headed Parrotbill appears to have become more numerous in Hong Kong shops in recent years and is now imported to Hong Kong from China in large numbers. At least 19,000 were recorded as being exported from Hong Kong in 1979, as well as considerable numbers of other *Paradoxornis* species (Melville 1982). Although the specific identity of birds recorded by traders is open to some doubt, the Grey-headed was the most common *Paradoxornis* species traded up to 1981.

The fact that a 'flock of at least 10 Grey-headed Parrotbills' was seen by Scharringa, does not mean that the birds were wild. Bird traders not infrequently release shipments of apparently diseased birds (not all birds in the shipments necessarily being diseased) and Buddhists purchase birds for release to 'gain merit'. The Kowloon Hills Country Park is an area where such releases quite commonly occur. Furthermore, the fact that the birds were associating with Hwameis or Brown Laughing Thrushes *Garrulax canorus* is not corrobative since the species, although being native, is also traded in large numbers (Melville), and is not seen associating in mixed feeding flocks, or even in single species groups (except very rarely), in Hong Kong, although la Touche 1925 recorded it 'foraging in parties'. Finally, the Grey-headed is generally a montane bird, often occurring in bamboo jungle and disturbed forest. In India and northern Thailand it occurs between 600 and 2100 m (Ali & Ripley 1971, Deignan 1945). There is little information for China but it has been recorded by Rickett 1900, Rickett *et al* 1897 and la Touche 1899 at c 457 and 1066 m in Fujian, and by Lynes 1914 apparently at similar elevations in Zhejiang. The highest ground in Hong Kong is grass-covered Tai Mo Shan (958 m) and, based on experience in northern Thailand, I regard the land immediately across the border in Guangdong to be unsuitable for the species. The Kowloon Hills Country Park ranges from c 100 m to a little over 300 m.

I consider that the Grey-headed Parrotbill is unlikely ever to reach Hong Kong, except possibly in severe weather. The winter of 1980/81 in Hong Kong was the sixth mildest on record with a mean temperature of 17.3°C (Anonymous 1981-82), and was not noted for numbers of what are regarded as 'cold weather' or 'irruptive' species such as the Himalayan or Grey Tree Pie *Dendrocitta formosae* (there was one record in april 1981 from an urban location).

The record by Scharringa highlighted an important factor when considering bird records in Hong Kong. A number of species have been recorded which could be genuinely wild birds but which, because of the large numbers imported, have had to be regarded as escaped or released (notably the Red-billed Leiothrix or Peking Robin *Leiothrix lutea*). As long as the trade continues, it is unlikely that these problems will ever be resolved satisfactorily.

I am grateful to M L Chalmers for commenting on a draft of this letter.

references

- ALI, S & RIPLEY, S D 1971 *Handbook of the birds of India and Pakistan* 6. Bombay, London & New York.
- ANONYMOUS 1981-82 *Hong Kong 1981 & 1982: a review of 1980 & 1981*. Hong Kong.
- CENG, T-h 1976 [*Distributional list of Chinese birds*]. Second edition. Beijing.
- DEIGNAN, H G 1945 The birds of northern Thailand. *Bull US natn Mus* 186.
- 1964 Subfamily Panurinae. In MAYR, E & PAYNTER, R A A *check-list of birds of the world* 10: 430-442. Cambridge.
- LYNES, H 1914 Some notes on the habits and distributions of *Paradoxornis heudei* David. *Ibis* 1914: 177-185.
- MELVILLE, D S 1982 A preliminary survey of the bird trade in Hong Kong. *Hong Kong Bird Rep* 1980: 55-102.
- RICKETT, C B 1900 Additional notes on the birds of Fohkien. *Ibis* 1900: 52-60.
- , LA TOUCHE, J D D & OGILVIE GRANT, C B 1897 Additional observations on the birds of the province of Fohkien. *Ibis* 1897: 600-610.
- SCHARRINGA, J 1981 Grey-headed Parrotbill in Hong Kong in december 1980. *Dutch Birding* 3: 98.
- LA TOUCHE, J D D 1899 Notes on the birds of north-west Fohkien. *Ibis* 1899: 169-210.
- 1925 *A handbook of the birds of eastern China* 1. London.

David S Melville, c/o 44 The Ridgeway, Tonbridge, Kent TN10 4NJ, UK

Clive A Viney *in litt* to Jelle Scharringa has commented as follows: 'I believe that the Grey-headed Parrotbill occurs in Hong Kong as a genuine winter visitor. Although a montane species, it descends to lower elevations in winter. It is interesting to note that the closely related Webb's Parrotbill *P webbianus* is now also being seen quite regularly in winter and a record of two (one carrying a grub) seen near the summit of Tai Mo Shan on 7 june 1980 suggests that this species may even breed here. When the next edition of *An annotated checklist of the birds of Hong Kong* is published, I am sure that both Grey-headed and Webb's Parrotbill will be listed in 'category A' (ie species which have been recorded in an apparently wild state in Hong Kong at least once within the last 50 years).' Editors.

cdna-mededelingen

Uitbreiding van werkgebied, samenwerking met CvZ en registratiesoorten In haar vergadering van 13 november 1982 heeft de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA besloten om waarnemingen in het Nederlandse Gedeelte van het Continentaal Plat van de Noordzee met

terugwerkende kracht te beoordelen en registreren. Dit is conform de recente besluiten van België, BRD, Denemarken, Groot-Brittannië en Noorwegen inzake de beoordeling en registratie van waarnemingen op het Continentaal Plat. Over het al of niet opnemen van offshore-waarnemingen in een aparte categorie in een nieuwe uitgave van de *Avifauna van Nederland* is nog geen beslissing genomen. De waarnemingen op Meetpost Noordwijk worden in ieder geval tot de kustwaarnemingen gerekend.

Het is de CDNA gebleken dat er behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over de beoordeling, registratie en verslaggeving van soorten waar ook de Club van Zeetrekwaarnemers CvZ bemoeienis mee heeft. In aanvulling op de mededeling in C J G Scharringa & E R Osieck (1982, Zeldzame en schaarse vogels in Nederland in 1981, *Limosa* 55: 125-138) zijn er in overleg met de CvZ een aantal afspraken gemaakt welke er in de praktijk op neerkomen dat de waarnemingen van een aantal 'beoordelingssoorten' zowel aan de CDNA als aan de CvZ kunnen worden opgestuurd. 1 Waarnemingen van Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* en Lachstern *Gelochelidon nilotica* (vanaf 1 januari 1982) worden door de CDNA beoordeeld, geregistreerd en in het jaarverslag opgenomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van adviezen van de CvZ. 2 Waarnemingen van Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius*, Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*, Vorkstaartmeeuw *L sabini*, Grote Burgemeester *L hyperboreus* en Kleine Alk *Alle alle* (vanaf 1 januari 1982) worden door de CvZ beoordeeld en geregistreerd. De aanvaarde waarnemingen worden opgenomen in het CDNA-jaarverslag.

Tenslotte zij erop gewezen dat waarnemingen van de volgende soorten door de CDNA worden geregistreerd en in het jaarverslag opgenomen: Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta*, Zwarte Ooievaar *Ciconia nigra*, Sneeuwgans *Anser caerulescens*, Roodhalsgans *Branta ruficollis*, Witoogend *Aythya nyroca*, Zeearend *Haliaeetus albicilla*, Roodpootvalk *Falco vespertinus*, Steltkluut *Himantopus himantopus*, Reuzenstern *Sterna caspia*, Hop *Upupa epops*, Waterspreeuw *Cinclus cinclus*, Cetti's Zanger *Cettia cetti*, Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* en Notekraker *Nucifraga caryocatactes*.

Waarnemingen van registratie- en beoordelingssoorten kunnen worden opgestuurd op kaarten welke besteld kunnen worden door overmaking van f 2,50 (25 stuks) op postgirorekening 19 27 605 ten name van Eduard Osieck (Postbus 43 099, 1009 ZB Amsterdam). De ingevulde kaarten kunnen worden opgestuurd aan Kees Scharringa (Trompenburg 15, 1852 CB Heiloo).

aankondigingen

25% korting op abonnementsprijs van British Birds Abonnees op *Dutch Birding* krijgen een korting van niet minder dan 25% op de abonnementsprijs van *British Birds*! Dit betekent dat de abonnementsprijs van *British Birds* voor abonnees op *Dutch Birding* nu UK £ 15 bedraagt. De korting komt overeen met een bedrag van ongeveer f 22 (80% van de abonnementsprijs van *Dutch Birding* in de Benelux). Hopelijk zullen veel vogelaars van deze uiterst gunstige regeling gebruik gaan maken. *British Birds* verschijnt maandelijks en voor abonneementen dient men zich te wenden tot Mrs Erika Sharrock (Fountains, Park Lane, Blunham, Bedford MK44 3NJ, UK).

Lezing over herkenning van vogels In een door René Pop en Gerald Oreel verzorgde lezing wordt aan de hand van kleurendia's dieper ingegaan op de herkenning van in Nederland voorkomende vogels. Hierbij wordt vooral aandacht besteed aan de leeftijds- en geslachtsbepaling van duikers, roofvogels, strandlopers, jagers, meeuwen en piepers. Bovendien worden dia's vertoond van een aantal dwaalgasten. Organisaties met belangstelling voor deze avondvullende lezing kunnen contact opnemen met René Pop (Oosterstraat 28, 3134 NR Vlaardingingen, 010-341128) of Gerald Oreel (Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam, 020-730710).

Nederlandse vogels 5 Bij de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels te Zeist U verscheen onlangs deel 5 in de serie geluidscassettes met opnamen van Nederlandse vogels. Op dit deel zijn 34 soorten te beluisteren. Hieronder zijn een aantal zeldzame en schaarse vogels zoals Waterspreeuw *Cinclus cinclus*, Noordse Nachtegaal *Luscinia luscinia*, Cetti's Zanger *Cettia cetti*, Waaiierstaartrietzanger *Cisticola juncidis*, Krekkelzanger *Locustella fluviatilis*, Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta*, Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus*, Bergfluitier *P bonelli*, Iberische Tijftaf *P collybita ibericus*, Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva*, Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus* en Roodmus *Carpodacus erythrinus*. Op één opname van de Orpheusspotvogel na werden alle opnamen in Nederland gemaakt. In een begeleidend tekstboekje worden details gegeven omtrent plaats en datum waar de opnamen gemaakt werden. Deze geluidscassette kan besteld worden door overmaking van f 18,50 (leden van Vogelbescherming) of f 21 (niet-leden) op postgirorekening 1 88 25 23 ten name van Vogelbescherming (Driebegeseweg 16C, 3708 JB Zeist) onder vermelding van 'Nederlandse vogels deel 5'.

Oude exemplaren van Dutch Birding De meeste oude nummers van *Dutch Birding* zijn nog beschikbaar. Voorlopig zijn de volgende prijzen vastgesteld: nummer 2:1 en 5:1 f2,50; 1:2-3, 1:4, 3:2 en alle van jaargang 4 f5; 2:3, 2:4 en 3:4 f7,50; 2:2 en 3:3 f10; en inhoudsopgaven van jaargang 1, 2 en 3 f 1,50 elk. Fotocopieën van 1:1 en 3:1 kunnen voor f 4 elk worden geleverd. De nummers zijn te bevragen bij Arnoud van den Berg (Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, 023-378024).

SDBA-vogeldag op 4 februari 1984 te Antwerpen Op zaterdag 4 februari 1984 organiseert de Stichting Dutch Birding Association een vogeldag in zaal t-105 van het Rijks Universitair Centrum Antwerpen *RUCA* (Groenerborgerlaan 171, Antwerpen). Zowel begunstigers als niet-begunstigers zijn van harte welkom. De bijeenkomst begint om 15:00 en eindigt om 21:00; er is een pauze van 18:00 tot 19:15. Er worden foto's, dia's en geluiden gepresenteerd waarbij het herkennen van vogels in Nederland en Vlaanderen centraal staat. De organisatie hoopt de aanwezigen te betrekken in vruchtbare discussies over herkenningsproblemen van uiteenlopende aard. Bovendien zal er alle gelegenheid zijn tot het leggen van contacten en het uitwisselen van ervaringen. Het is niet nodig om zich op te geven maar belangstellenden kunnen voor eventuele vragen contact opnemen met Kees Tiemstra (Burgemeester van Geusauweg 40, 4191 KW Geldermalsen, 03455-2174).

SDBA-vogeldag op 17 maart 1984 te Amsterdam Op zaterdag 17 maart 1984 organiseert de Stichting Dutch Birding Association een vogeldag in de Portielje Zaal van Artis (Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam). Zowel begunstigers als niet-begunstigers zijn van harte welkom. De bijeenkomst begint om 13:00 en eindigt om 17:00. Aan de deelnemers zal een bijdrage van f 2,50 gevraagd worden. Het is niet nodig om zich op te geven maar belangstellenden kunnen voor eventuele vragen contact opnemen met Han Blankert (Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden, 071-125400) of Edward van IJzendoorn (3e Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam, 020-727239).

Vogelen op Terschelling in september en oktober 1983 De twee vogelweken welke door de Stichting Dutch Birding Association van 16 tot en met 23 september en van 7 tot en met 14 oktober 1983 op Terschelling Fr georganiseerd werden, verliepen ook dit jaar weer succesvol. Er werden in totaal niet minder dan 180 vogelsoorten gezien: 154 in september en 147 in oktober. Dit jaar werd het hoogtepunt gevormd door een Noordse Nachtegaal *Luscinia luscinia* die zich op 23 september een half uur lang bij Oosterend liet zien. Verder werden de volgende zeldzame en interessante vogels waargenomen: c 20 Grauwe Pijlstormvogels *Puffinus griseus*, enkele Noordse Pijlstormvogels *P puffinus*, c 30 Vale Stormvogeltjes *Oceanodroma leucorhoa*, een Kuifaalscholver *Phalacrocorax aristotelis*, een Visarend *Pandion haliaetus*, een Morinelplevier *Charadrius morinellus*, veel Bokjes *Lymnocyptes minimus*, c 30 Middelste Jagers *Stercorarius pomarinus*, minstens een Kleinste Jager *S longicaudus*, c 10 Grote Jagers *S skua*, minstens vijf Vorkstaartmeeuwen *Larus sabini*, enkele Grote Piepers *Anthus novaeseelandiae*, een Sperwergrasmus *Sylvia nisoria*, drie Bladkoninkjes *Phylloscopus inornatus* en een Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva*. Bovendien werd op 7 en 8 oktober in de haven van Harlingen Fr een Witwangstern *Chlidonias hybridus* in eerste basiskleed (= eerste winterkleed) waargenomen.

88 Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* in juveniel kleed, Terschelling, Friesland, oktober 1983 (Arnoud B van den Berg).

verzoeken

Avifauna van Algerije In 1980 werd door een aantal in Algerije werkzame Belgische en Franse vogelaars een 'mise à jour' gepubliceerd waarin veel nieuwe gegevens over de avifauna van Algerije opgenomen zijn (*Giervalk* 71: 295-398). Toch bestaan er nog grote lacunes in de kennis van de verspreiding en het voorkomen van vogels in dit land. Om te voorkomen dat waardevolle gegevens verloren gaan, worden alle vogelaars die Algerije bezocht hebben, verzocht hun waarnemingen op te sturen naar B Ochando & M Bellatreche (Laboratoire d'Ornithologie, Institut National Agronomique, El Harrach, Algerije). Ook waarnemingen van zoogdieren zijn welkom.

Foto's van zeldzame en moeilijk te herkennen vogels De redactie van *Dutch Birding* verzoekt vogelfotografen om foto's en dia's van zeldzame vogels op te sturen naar haar fotografisch redacteur, René Pop (Oosterstraat 28, 3134 NR Vlaardingen, 010-341128). Dit onder meer ten behoeve van de rubriek 'Recente meldingen'. Ook foto's en dia's van moeilijk te herkennen soorten en ondersoorten zijn van harte welkom. Deze kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden voor de illustratie van herkenningsartikelen. Alle ontvangen foto's of kopieën ervan zullen in het *DB*-archief worden opgenomen. De redactie dankt iedereen bij voorbaat voor zijn medewerking.

Oude exemplaren van Dutch Birding De voorraad van een aantal nummers van *Dutch Birding* is aanzienlijk geslonken. Om aan de aanvragen van oude nummers te kunnen blijven voldoen, wordt men verzocht exemplaren van de nummers 1:1, 2:2, 3:1 en 3:3 en van de inhoudsopgaven 1 en 2 op te sturen naar Arnoud van den Berg (Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, 023-378024). Uw medewerking wordt zeer op prijs gesteld.

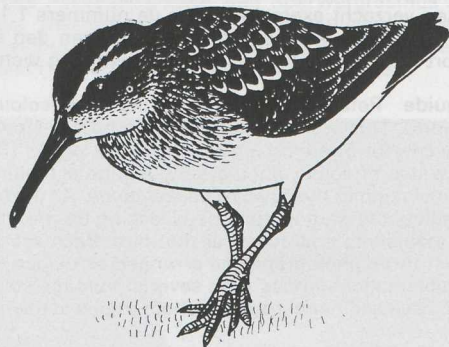
Seabird pocket guide Peter Harrison is preparing an all-colour photographic guide to the seabirds of the world. This work is intended as a pocket-sized companion volume to his internationally successful *Seabirds: an identification guide* 1983. A work of this nature demands extensive use of colour photographs and he is inviting photographers to submit work for possible inclusion in the *Seabird pocket guide*. As the book is intended primarily as an identification guide, the photographs he is looking for are those which clearly show the identifying or distinguishing characters of that bird. Each species will be depicted (where possible) by at least three photographs so arranged as to face a full page of accompanying text. The more problematical groups with several plumage stages, ie frigatebirds *Fregata*, gulls *Larus* etc will have additional pages of photographs at the rear of their respective genus sections.

Royalties for the sale of the *Seabird pocket guide* will be equally divided between the author and the pool of photographers. Following an initial UK £ 10 advance against royalties for each photograph used, each photographer will receive a pro-rata share of 50% of all royalties received dependent on the number of photographs supplied. The anticipated world wide sales of the *Seabird pocket guide* are expected to exceed 50,000 copies. Photographers who are willing to submit work for possible inclusion in the pocket guide, should contact Peter Harrison (Trevescan Farm House, Trevescan, Sennen, Penzance, Cornwall TR19 7AQ, UK, 0736-87564).

Futen met kleurringen In 1983 zijn er te Leiden Zh Futen *Podiceps cristatus* van kleurringen voorzien. Dit ten behoeve van ethologisch onderzoek. Om een beter inzicht te krijgen in de partner- en plaatstrouw en het winterverblijf van de geringde Futen, wordt men verzocht alle waarnemingen en vondsten op te sturen naar Otte Ottema (Afdeling Ethologie, Zoölogisch Laboratorium, Kaiserstraat 63, 2311 GP Leiden). Men gelieve bij toezending de volgende gegevens te vermelden: 1 Plaats en datum en tijdstip. 2 Wat deed Fuut? 3 Was hij alleen of in gezelschap van meer Futen? 4 Zo ja, hoeveel? Geringd? 5 Welk kleed had Fuut? 6 Welke kleur hadden ringen? Rood, oranje, blauw, lichtblauw, wit of geel? Aan welke poot zaten zij? En tenslotte, zaten zij boven of onder? Bij een vondst gelieve men het geslacht te vermelden. Alle medewerkers krijgen een schriftelijke reactie.

Voorkomen van Zwarte Ooievaar in Nederland en België in 1983 Om een beter inzicht te krijgen in het voorkomen van de Zwarte Ooievaar *Ciconia nigra* in Nederland en België in 1983, wordt men verzocht alle waarnemingen en vondsten op te sturen naar Wim Vergoossen (Brugweg 20, 6102 TK Pey-Echt, 04754-5485). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, leeftijd, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden. Gevallen uit vorige jaren zijn ook welkom.

Mogelijke doortrek van in Letland gemerkte jonge Ooievaars In het kader van oriëntatiestudies bij vogels worden in oktober 1983 30 jonge Ooievaars *Ciconia ciconia* vrijgelaten in Letland, meer dan een maand nadat de plaatselijke soortgenoten vertrokken zijn. Deze vogels zijn met een nummer gemerkt; zij dragen bovendien een ring. Het wordt mogelijk geacht dat sommige van deze Ooievaars door Nederland of België trekken. Indien dergelijke vogels worden waargenomen, dan wordt men verzocht datum, plaats, verenkleednummer en eventuele andere gegevens op te sturen naar J Katz (Laboratory of Ornithology, Institute of Biology, Academy of Sciences of the Latvian SSR, 229021 Salaspils, Miera 3 T 947364, Latvian SSR, USSR).

Voorkomen van Breedbekstrandloper in Nederland en Vlaanderen Om een beter inzicht te krijgen in het voorkomen van de Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* in Nederland en Vlaanderen, wordt men verzocht alle waarnemingen en vondsten sinds 1965 op te sturen naar Hubert Meeus (Langvenstraat 25, 2300 Turnhout, België, 014-415758). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, leeftijd, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden. Bij niet-beoordeelde en niet-aanvaarde waarnemingen gelieve men tevens een beschrijving op te sturen.

Zilvermeeuwen met kleurringen In 1983 zijn er op Terschelling Fr kuikens van Zilvermeeuwen *Larus argentatus* van kleurringen voorzien. Dit in het kader van een onderzoek naar de reproductiebiologie van de Zilvermeeuw. Men wordt verzocht alle waarnemingen en vondsten van gekleurringde Zilvermeeuwen op te sturen naar Arie Spaans & Alle de Wit (Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Kemperbergerweg 67, 6816 RM Arnhem). Men gelieve bij toezending datum, plaats, ringcombinatie en eventuele andere gegevens te vermelden. Alle medewerkers krijgen een schriftelijke bevestiging.

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en Vlaanderen beslaat hoofdzakelijk de maanden juli, augustus en september 1983. De vermelde waarnemingen en gevallen zijn grotendeels niet geverifieerd en het over-

zicht is niet volledig. De Nederlandse en wetenschappelijke namen en hun volgorde komen overeen met de 'Naamlijst van in België en Nederland waargenomen of vastgestelde vogelsoorten en hun ondersoorten' (*Wielewaal* 47: 363-376, 1981).

89 Vaal Stormvogeltje *Oceanodroma leucorhoa*, IJmuiden, Noordholland, september 1983
(Erik J Maassen).

ALBATROSSEN TOT IBISSEN Een zware westerstorm op 12 september bracht grote aantallen **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* voor de kust. Op die dag telde men bij Camperduin Nh *c* 5600 en te Scheveningen Zh *c* 800 exemplaren. Merkwaardig was het verschil in vliegrichting: te Scheveningen naar het zuiden en bij Camperduin naar het noorden. Op 3 september werd te Oostende Wvl een **Kuhls Pijlstormvogel** *Calonectris diomedea* gemeld en op 11 september een bij Camperduin. Te Westkapelle Z passeerde op 17 september een **Vale Noordse Pijlstormvogel** *Puffinus puffinus mauretanicus*. Er werden **Stormvogeltjes** *Hydrobates pelagicus* gemeld te IJmuiden Nh (13 september) en Scheveningen (12 september). Op 12 september werden te Scheveningen maar liefst 34 langsvliegende **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* geteld. Er zaten in september diverse **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* langs de kust. Zo verbleven vanaf de tweede septemberweek zowel te IJmuiden als Knokke Wvl maximaal drie exemplaren. Op meerdere plaatsen werden **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* waargenomen: onder andere te Aalter Ovl (22 juli), Kalmthout-Nieuwmoer A (28 juli), Nieuwkoop Zh (17 juli), Ravels A (27 augustus) en Turnhout A (25 augustus). De gevallen te Kalmthout-

Nieuwmoer en Nieuwkoop hadden betrekking op juveniele vogels. Te Hoogkerk Gr verbleef van 13 september een **Koereiger** *Bubulcus ibis*. Op 16 september zat er een korte tijd op de Vijfhoek bij Diemen Nh; de vogel was in de rui. Men kan zich afvragen of dit niet de Koereiger van Marken-Binnen Nh was. **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* verschenen in juli in De Bijland Gld, te Blokkersdijk/Doel A, in het Harderbos Fl, te Makkum Fr (twee), op Texel Nh en op Schiermonnikoog Fr (drie). Gedurende de gehele periode waren er maximaal vier **Grote Zilverreigers** *E alba* in de Oostvaardersplassen Fl en twee te Makkum. Op 27-28 augustus werd er een te Blokkersdijk gezien. In de Oostvaardersplassen zaten de gehele periode een of twee **Grote Zilverreiger** x **Blauwe Reigers** *Ardea cinerea*. Er zijn veel **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* gezien: op 16 juli te Castricum Nh en op 31 juli te Hechtel/Kaulille BL (drie); in augustus onder andere te Brugge/Lissewège Wvl, Castricum, Geel A, 's-Gravenhage Zh, Groningen Gr (op 29 augustus een groep van 16!), Haeselaarbroek NL, Knardijk Fl, Koersel BL, Landschotse Heide Nb, Lauwersmeer, Schoorl Nh (op 23 augustus een groep van zes à zeven), Terhulpen B, Terschelling Fr (twee) en Texel (drie); en op 2 september te Hechtel.

90-91 Kuifaalscholvers *Phalacrocorax aristotelis* in non-definitief (= onvolwassen) kleeed, IJmuiden, Noordholland, september 1983 (Arie de Knijff, Erik J Maassen).

92 Roodpootvalk *Falco vespertinus* in juveniel kleed, Eemshaven, Groningen, september 1983 (Ronald Groenink).

EENDEN TOT VALKEN Op 20 en 23 augustus zat er een groep van zeven **Casarca's** *Tadorna ferruginea* in de Oostvaardersplassen. Ook op andere plaatsen werden exemplaren gezien. Er waren slechts enkele meldingen van de **Witoogeend** *Aythya nyroca*. Zo zat er op 19 september een paartje op het Alkmaardermeer Nh en op 25 september een mannetje te Vlagtwedde Gr. Op diverse plaatsen werden **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* gezien. Er was een niet-geslaagd broedgeval te Bornem A. Er waren ook diverse **Rode Wouwen** *M. milvus*. In Twenthe O broedde met succes een paartje. Voor zover bekend het derde geval voor Nederland. Bovendien was er een niet-geslaagd broedgeval te Lippelo A. Op 18 augustus werd op Terschelling een **Roodpootvalk** *Falco vespertinus* waargenomen. In september was er een kleine influx. Zo verschenen er Roodpootvalken te Almere Fl, Deinum-Marssum Fr, Eemshaven Gr (drie), Goes Z, Lauwersmeer, Maarssen U, Metslawier Fr, Den Oever Nh, Vlaardingen Zh en Het Zwin Wvl. Bijzonder vroeg was de waarneming van een mannetje **Smelleken** *F. columbarius* op 27 juli in de Harderbroek Fl. Op 24 juli werd de eerste **Slechtvalk** *F. peregrinus* gezien in Zuidelijk Flevoland.

RALLEN TOT ALKEN Op 19 augustus werd onder een hoogspanningsleiding te Harderwijk Gld een dood juveniel **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla* gevonden. De **Kraanvogel** *Grus grus* van Den Nul O was ook deze periode aanwezig. Op 8 augustus vloog er een exemplaar over Quatrebras Fr. Een paartje **Steltkluten** *Himantopus himantopus* verbleef in juli te Kallo Ovl. Op 27 augustus zat op De Maasvlakte Zh een juveniele **Steppevorkstaartplevier** *Glareola nordmanni*. **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* verschenen in augustus en september te Castricum (in totaal c 15), Eemshaven, Emmapolder Gr, Kallo, Lauwersmeer, De Maasvlakte, Schiermonnikoog, Terschelling en Texel. Er waren niet minder dan vijf **Amerikaanse Gestreepte Strandlopers** *Calidris melanotos*: op 3 augustus te Kallo (botulismeslachtoffer), op 7 augustus op Texel, van 14 tot 28 augustus te Serooskerke Z, op 31 augustus en 2-3 september in de Oostvaardersplassen en op 15 september te Zwijndrecht A. Twee **Breedbekstrandlopers** *Limicola falcinellus* werden er vastgesteld: een te Serooskerke van 14 tot 17 augustus en een op Texel op 21 september. Op Schiermonnikoog verbleef van 20 tot 22 augustus een **Poelsnip**

Gallinago media. Dit was het eerste geval sedert jaren dat door een groot aantal vogelaars bevestigd kon worden. Er waren **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* te Doel (11, 22 en 25-26 juli, 7-25 en 28 augustus), te Hoogkerk (9 augustus) en in de Oostvaarderplassen (17 augustus). De ontdekking van een **Kleine Geelpootruiter** *T flavipes* bij Antwerpen A op 22 augustus betekende het eerste zekere geval voor België. De vogel die op 30 augustus geringd werd, bleef tot 2 september. Van 29 juni tot 1 juli zat te Batikhove Wvl een **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus*. In augustus en september verschenen er exemplaren te Doel, Dudzele Wvl, Knokke, Lauwersmeer, Lepe-laarplassen FI (twee), Medemblik Nh (twee), Schiermonnikoog en Serooskerke (twee). Op de Hondsbosse Zeewering Nh liet zich op 5 september een **Kleinste Jager** *Stercorarius longicaudus* vangen. Andere exemplaren werden gemeld op Terschelling (22 september) en te Westkapelle (24 september). Tijdens de derde week van september zaten drie **Grote Jagers** *S skua* op het strand van IJmuiden. **Vorkstaartmeeuwen** *Larus sabini* werden gezien op Texel (13 augustus) en Terschelling (22 september). Langs de Vlaamse kust verbleven weer grote aantallen **Geelpootmeeuwen** *L cachinnans*. Op 13 juli werden te Nieuwpoort-Koksijde Wvl 151 exemplaren geteld. Ook op diverse plaatsen in het Deltagebied (zoals op De Maasvlakte en te Vlissingen Z) werden weer Geelpootmeeuwen gezien. Verder kwamen er, waarnemingen uit IJmuiden (twee) en Zuidelijk Flevoland (vier). Tien tot 15 **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* bezochten de traditionele slaappleaats op het Balgzand Nh in juli en augustus. Er waren bovendien waarnemingen te Kallo (13 juli), Koksijde (twee op 24 september), Medemblik (16 juli) en Schiermonnikoog (twee op 22 augustus). Opmerkelijk was de waarneming van twee Lachsterns op de Kraloër Heide D op 28 juli. Zoals ieder jaar werd in augustus op de Steile Bank Fr een 20-tal **Reuzensterns** *Sterna caspia* geteld. Andere werden vooral gezien in het Lauwersmeer en Zuidelijk Flevoland (twee tot 17 oktober bij Almere).

93 Kraanvogel *Grus grus*, ruiend van eerste basiskleed (= eerste winterkleed) naar eerste wisselkleed (= eerste zomerkleed), Den Nul, Overijssel, maart 1983 (*Arie de Knijff*).

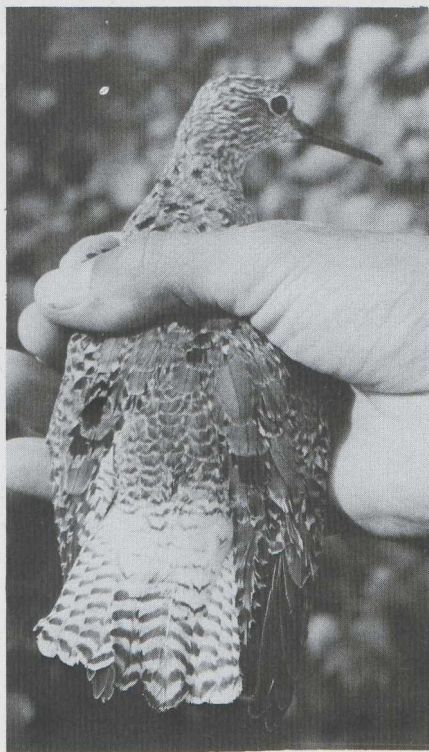

94 Stepevorkstaartplevier *Glareola nordmanni* in juveniel kleed, De Maasvlakte, Zuidholland, augustus 1983 (Arnoud B van den Berg). 95 Amerikaanse Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* in definitief (= volwassen) kleed, botulismeslachtoffer, Kallø, Oostvlaanderen, augustus 1983 (Jef de Ridder & Chris Steeman).

96-97 Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes* in eerste wisselkleed (= eerste zomerkleed), Doel, Oostvlanderen, augustus 1983 (Arnoud B van den Berg, Jef de Ridder & Chris Steeman).

98 Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* in juveniel kleed, Serooskerke, Zeeland, augustus 1983 (Arnoud B van den Berg).

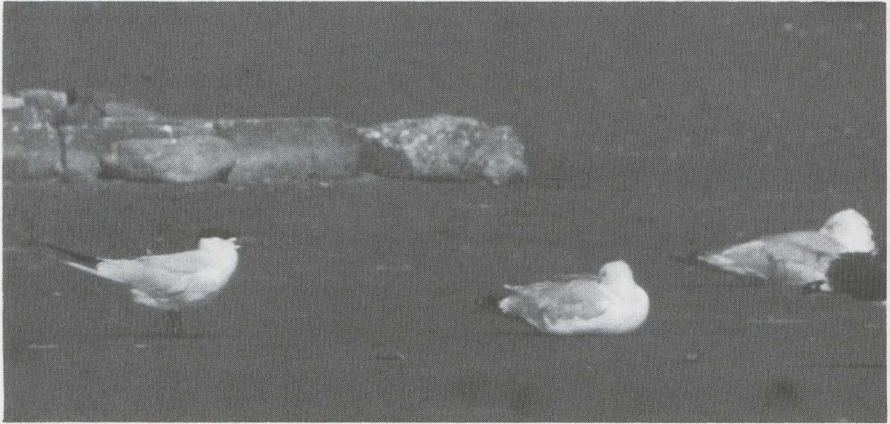
De waarnemingen van twee verschillende Reuzensterns op Texel op 25 augustus waren het derde en vierde geval voor dit waddeneiland. Maximaal zes **Witvleugelsterns** *Chlidonia leucopterus* verbleven in Flevoland. Andere werden waargenomen op het Balgzand in augustus en september (minstens twee), op Marken Nh op 12 augustus (zes), bij Den Oever op 6 en 20 augustus en te Serooskerke in de derde week van augustus.

KOEKOEKEN TOT GORZEN Een **Kuifkoekoek** *Clamator glandarius* werd op 19 augustus geclaimd bij Noorderbuurt op Wieringen Nh. Er broedde een paartje **Bijeneters** *Merops apiaster* op Texel. Het nest werd half juli ontdekt en bevond zich vlak bij een overvolle camping. Helaas stierven vier van de vijf jongen (en waarschijnlijk ook het vijfde); voedselgebrek was hiervan vrijwel zeker de oorzaak. Te Bilthoven U werd op 30 juli een groep van zes gezien. Verder zat er op 31 juli een Bijeneter bij Rinsumageest Fr. **Hoppen** *Upupa epops* werden waargenomen te Bornem (20 september), Stiens Fr (20-23 september) en Warffum Gr (24 september). Bij Wassenaar Zh werd op 13 september een **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* gevangen. De eerste **Grote Piepers** *Anthus novaeseelandiae* verschenen op 20 en 23 september, respectievelijk op Terschelling en te Katwijk aan Zee Zh. **Roodkeelpiepers** *A cervinus* werden opgemerkt in de Bergvennen O op 17 september, te Katwijk aan Zee op 23 september en te Merksplas A op 29 september. Op 23 september liet een **Noordse Nachtegaal** *Luscinia luscinia* zich zien bij Oosterend op

99 Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus* in juveniel kleed, Hondsbosse Zeewering, Noordholland, september 1983 (Arnaud B van den Berg). 100 Grote Jager *S skua* in juveniel kleed, IJmuiden, Noordholland, september 1983 (Erik J Maassen).

101 Reuzensterne *Sterna caspia* in definitief wisselkleed (= volwassen zomerkleed) en Zilvermeeuw *Larus argentatus*, Texel, Noordholland, augustus 1983 (Arnoud B van den Berg).

Terschelling. Dit was het tweede najaarsgeval voor Nederland. Het eerste was op 31 augustus 1968 en merkwaardig genoeg ook bij Oosterend (op slechts 200 m van de plaats waar hij nu waargenomen werd). **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* zaten te zingen te Bornem, in de Braakman Z en Canisvliet Z en te Mariekerke A. Op enkele plaatsen verbleven **Waaierstaarrietzangers** *Cisticola juncidis*: te Ellewoutdijk Z, Knokke, Lommel BL en in het Verdrongen Land van Saeftinge Z. Er werden op De Maasvlakte diverse **Waterrietzangers** *Acrocephalus paludicola* waargenomen: op 30-31 juli, 14 en 28 augustus (op de laatste datum twee) en 17 september. Bovendien waren er gevallen in het Lauwersmeer op 17 september, in de Eemshaven op 21 september en te Drachten Fr op 25 september. Te Zeevergem Ovl werd op 9 en 17 juli een **Orpheusspotvogel** *Hippolais polyglotta* gevangen; op 9 augustus bovendien een in de Oostvaarderplassen (waar op 2 september 1979 ook een Orpheus gevangen werd). Verder was er nog een waarneming op 16 juli te Knokke. **Sperwergasmussen** *Sylvia nisoria* lieten zich in augustus en september op diverse plaatsen zien: onder andere te Castricum, Eemshaven, HW-duinen Zh, Joure Fr,

Terschelling en Vlietlanden Zh. Op 27 augustus werd in de Lauwerpolder Gr een **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* waargenomen. De eerste **Bladkoninkjes** *P inornatus* verschenen op 28 en 30 september, respectievelijk te Uithuizen Gr en Wassenaar. Op 22-23 augustus bevond zich een **Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* op Schiermonnikoog en op 29 september een te Medemblik. De waarnemingen van **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* beginnen steeds talrijker te worden. De soort lijkt zich een vaste plaats in de Nederlandse vogelgemeenschap te veroveren. Op de volgende plaatsen werden onder meer exemplaren opgemerkt: Hoegaarden A (vijf à 10), Huizen Nh (zeven), Oorderen A (vijf), Pannerden Gld (vangst), Schiermonnikoog (vier), Tienen B (twee), Vijfhoek bij Diemen (minstens 14) en Zwarte Meer O (16+ gevangen). In Flevoland werden op verschillende plaatsen Buidelmezen waargenomen maar het was moeilijk een goede indruk te krijgen van het aantal. **Roodkopklauwieren** *Lanius senator* verschenen op 24 september op De Maasvlakte en te Zeebrugge Wvl (de laatste bleef tot 5 oktober). In de Eemshaven werd op 3 september een **Bosgors** *Emberiza rustica* waargenomen.

J J (Han) Blankert, Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden
Gerard H Steinhaus, Graaf Adolflaan 11-2, 3708 XA Zeist

dutch birding

editorial address

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam.

chief editor

Gerald Oreel, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam (020-730710).

photographic editor

René Pop, Oosterstraat 28, 3134 NR Vlaardingen (010-341128).

lay out & production

Karel Mauer, Hengelstraat 85, 1324 GV Almere-Stad (03240-33398).

editors

Arnoud van den Berg, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer, Gerald Oreel & René Pop.

editorial council

Arnoud van den Berg, Han Blankert, Kees Hazevoet, Paul de Heer, Edward van IJzendoorn, Peter de Knijff, Karel Mauer, Jan Mulder, Gerald Oreel, René Pop & Gerard Steinhaus.

Dutch Birding (quarterly journal of the Stichting Dutch Birding Association with numbers in march, june, september and december) publishes papers and notes on the morphology and the distribution and movements of birds in the Netherlands and Flanders and elsewhere in the Palearctic Region (and in other zoogeographical regions). It publishes also notes on the behaviour of birds.

stichting dutch birding association

address

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn.

board

president: Edward van IJzendoorn (020-727239); secretary: Peter de Knijff (01720-92186); treasurer: Gerard Steinhaus (03404-17149); Han Blankert, Jan Jaap Brinkman, Hans ter Haar, Paul de Heer, Gerald Oreel & Kees Tiemstra.

activities & propaganda committee

Han Blankert, Paul de Heer, Peter de Knijff & Kees Tiemstra.

advertising committee

Jan Jaap Brinkman & Hans ter Haar.

The rate of an annual subscription to *Dutch Birding* amounts to a minimum of f 27.50 (Netherlands) or BF 500 (Belgium and Luxembourg). Subscribers outside mentioned countries should pay a minimum of US \$ 15 or an equivalent amount in any currency at current exchange rates. The amount should be remitted to postal giro account 41 48 343 in the name of the Stichting Dutch Birding Association (Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn). It can also be remitted to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the SDBA or to bank account 59 27 0888 of the National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) in the name of Anton van IJzendoorn.

Information, subscriptions, changes of address, complaints, advertisements and the like: Peter de Knijff, Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn (01720-92186).

Copyright Stichting Dutch Birding Association 1983. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

dutch birding

jaargang 5 nummer 4 december 1983 volume 5 number 4 december 1983

mededelingen

- 85 Capped Petrel in north-eastern North Atlantic Ocean in february 1980 *Robert Dannenberg*
- 86 Bateleur in Israel in april 1982 *Graham Ekins & Henk Hendriks*
- 88 Melanistic Montagu's Harrier *Arnoud B van den Berg & J W (Jowi) de Roever*
- 89 Stilt Sandpiper on Mallorca in may 1983 *Graham P Catley*
- 91 Iris colour of Mongolian Yellow-legged Gull *Steve C Madge*
- 92 Kleine en Grote Burgemeesters te IJmuiden in winter van 1982/83 *Arnoud B van den Berg & Erik J Maassen*
- 98 Basic plumages of Moroccan White Wagtail *Martin van den Berg & J W (Jowi) de Roever*

notes on oriental birds

- 99 Hodgson's Stonechats in Nepal in march and april 1982 *R P Martins, M J Parr, C R Robson, G J Speight & J M Turton*

mystery photographs

- 101 Mystery photograph 12

brieven

- 102 Soft-plumaged petrels in Madeiran Islands *Arnoud B van den Berg*
- 102 Verenkleeft en naakte delen van juveniele Steltkluut *Geert Groot Koerkamp*
- 103 Dougalls Stern te IJmuiden in juli 1982 *Arnoud B van den Berg & J W (Jowi) de Roever*
- 104 Kenmerken van Noordse Boszanger en Grauwe Fitis *Jan Jaap Brinkman*
- 105 Bill Colour of Brown Flycatcher *Jelle Scharringa*
- 105 Occurrence of Grey-headed Parrotbill in Hong Kong *David S Melville*

cdna-mededelingen

- 107 Uitbreiding van werkgebied, samenwerking met CvZ en registratiesoorten

aankondigingen

- 109 25% korting op abonnementsprijs van *British Birds*
- 109 Lezing over herkenning van vogels
- 109 *Nederlandse vogels* 5
- 109 Oude exemplaren van *Dutch Birding*
- 109 SDBA-vogeldag op 4 februari 1984 te Antwerpen
- 110 SDBA-vogeldag op 17 maart 1984 te Amsterdam
- 110 Vogelen op Terschelling in september en oktober 1983

verzoeken

- 111 Avifauna van Algerije
- 111 Foto's van zeldzame en moeilijk te herkennen vogels
- 111 Oude exemplaren van *Dutch Birding*
- 111 *Seabird pocket guide*
- 111 Futen met kleurringen
- 112 Voorkomen van Zwarte Ooievaar in Nederland en België in 1983
- 112 Mogelijke doortrek van in Letland gemerkte jonge Ooievaars
- 112 Voorkomen van Breedbekstrandloper in Nederland en Vlaanderen
- 112 Zilvermeeuwen met kleurringen

recente meldingen

- 113 Recente meldingen: juli, augustus en september 1983 *J J (Han) Blankert & Gerard H Steinhaus*

tekeningen

- 112 Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* (*Frits Jan Maas*)

Exemplaren van de *Dutch Birding Association veldlijst* kan men bestellen door overmaking van f 1,50 per stuk op postgirorekening 41 84 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association. (Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn).
